

УДК 343.985.7:343.983:343.35

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2024.3.40>

КОБЕЦЬ С.В.

ОСОБЛИВОСТІ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ПОГРОЗИ АБО НАСИЛЬСТВА ЩОДО ПРАЦІВНИКА ПРАВООХОРОННОГО ОРГАНУ**FEATURES OF SCENE INSPECTION DURING THE INVESTIGATION OF THREAT OR VIOLENCE AGAINST A LAW ENFORCEMENT OFFICER**

У статті на основі вивчення практики розслідування погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу, а також наукових джерел, досліджено особливості проведення огляду місця події (ОМП) у таких провадженнях. Підкреслено значущість даної слідчої (розшукової) дії для формування інформаційної бази розслідування та акцентовано на недопустимості її непроведення, що було виявлено в окремих провадженнях даної категорії. Обґрунтовано, що належна підготовка слідчого до ОМП є важливою умовою ефективності проведення слідчої (розшукової) дії та передбачає до виїзду на місце події отримання максимально повної інформації про її характер (учасників, спосіб та обстановку вчинення), надання необхідних розпоряджень щодо організації охорони місця події, визначення учасників ОМП, підготовку науково-технічних засобів тощо. Акцентовано на винятковому значенні участі у проведенні ОМП спеціаліста, фах якого визначається умовами конкретного провадження, зокрема способом (знаряддями) та обстановкою вчинення кримінального правопорушення. Наголошено на особливому значенні участі понятих під час проведення ОМП у таких провадженнях, що зумовлено можливою наявністю зв'язків між потерпілим та учасниками слідчо-оперативної групи (професійних чи дружніх), що може негативно вплинути на значущість і допустимість отриманих у процесі огляду доказів. Визначені типові та специфічні для досліджуваної категорії проваджень помилки, яких припускаються слідчі під час проведення ОМП. Встановлено, що специфічним порушенням під час проведення даної слідчої (розшукової) дії у досліджуваних провадженнях є допущення до її проведення потерпілого правоохоронця в якості особи, яка самостійно здійснює певні процесуальні дії, користуючись наявними в неї професійними навичками.

Ключові слова: огляд, докази, слідча (розшукова) дія, кримінальне провадження, досудове розслідування.

The article, based on study of the practice of investigating threats or violence against a law enforcement officer, as well as scientific sources, examines the peculiarities of conducting a scene inspection in such proceedings. The significance of this investigative (search) action for the formation of information base of investigation was emphasized and the inadmissibility of its non-conduct was emphasized, which was revealed in separate proceedings of this category. It is substantiated that the proper preparation of the investigator for the scene inspection is an important condition for the effectiveness of the investigative (search) action and involves obtaining the most complete information about its nature (participants, method and circumstances of the crime) before going to the scene of the incident, providing the necessary orders regarding the organization of security at the scene of the incident, determination of participants of the scene inspection, preparation of scientific and technical means, etc. Emphasis is placed on the exceptional importance of the participation of a specialist, whose specialty is determined by the conditions of a specific proceeding, in particular the method (tools) and circumstances of the commission of a criminal offense. The special importance of the participation

of witnesses during the scene inspection in such proceedings is emphasized, which is due to the possible presence of connections between the victim and the members of investigative team (professional or friendly), which can negatively affect the significance and admissibility of the evidence obtained during the review process. Typical and specific for the investigated category of proceedings errors, which are assumed by investigators during the conduct of scene inspection, have been determined. It was established that a specific violation during the conduct of this investigative (search) action in the investigated proceedings is the admission to its conduct of the injured law enforcement officer as a person who independently carries out certain procedural actions, using the professional skills available to him.

Key words: *review, evidence, investigative (search) action, criminal proceedings, pre-trial investigation.*

Постановка проблеми. Головним обов'язком держави відповідно до Конституції України є захист особи, її життя, честі, гідності, законних прав та інтересів. Водночас ключовим суб'єктом, на якого покладається безпосереднє виконання цього обов'язку, є правоохоронні органи. Умови воєнного стану суттєво ускладнюють ефективне виконання цих функцій, правоохоронці змушені працювати в посиленому режимі, а рівень їхньої віктимності значно зріс. Саме тому встановлення підвищеної відповідальності за кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади у сфері правоохоронної діяльності наразі уявляється цілком виправданим.

Статистичні дані щодо кримінальних правопорушень проти авторитету правоохоронних органів за 2020-2023 роки демонструють значну перевагу серед них діянь, передбачених ст. 345 КК України (Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу). Так, за 2023 рік кількість облікованих кримінальних правопорушень за ст. 342 КК України (Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб) склала 170, за ст. 343 КК України (Втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, судового експерта, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця) – 22, за ст. 347 КК України (Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу, працівника органу державної виконавчої служби чи приватного виконавця) – 9, ст. 348 КК України (Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця) – 27, а за ст. 345 КК України – 547 [1]. Водночас аналіз співвідношення кількості зареєстрованих кримінальних правопорушень, вручених повідомлень про підозру, а також проваджень, відправлених до суду з обвинувальним актом переконливо свідчить про наявність низки ускладнень під час формування доказового підґрунтя у таких провадженнях, що обґрунтовує необхідність вдосконалення зокрема методичних засобів для підвищення ефективності таких розслідувань.

Слідчі (розшукові) дії під час розслідування кримінальних правопорушень є основним джерелом доказової інформації і від ефективності їх проведення без перебільшення залежить кінцевий результат будь-якого провадження. Водночас огляд місця події (ОМП) проводиться раніше за інші слідчі (розшукові) дії та має вагоме значення для створення базового блоку інформаційних ресурсів на початковому етапі розслідування, саме тому від результативності його проведення часто залежить подальше планування та організація розслідування в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти протидії кримінальним правопорушенням проти авторитету органів державної влади у сфері правоохоронної діяльності, а також подібні до них злочини, у межах юридичних наук вивчали А. В. Бойко, В. А. Горбунов, В. О. Гусєва, І. І. Давидович, Ю. П. Дзюба, В. П. Беленок, М. Ю. Бузинарський, О. Ф. Волинський, І. В. Воронін, І. В. Загородній, І. М. Залялова, А. В. Коваленко, В. В. Невгад, В. І. Осадчий, В. С. Перлін, О. В. Пчеліна, С. О. Сафронов, Б. К. Слободянюк, А. М. Удод, І. М. Чуб та ін. Втім, окремо особливості проведення огляду під час розслідування погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу у роботах зазначених вчених не досліджувались.

Постановка завдання. Метою статті є на основі емпіричних джерел, а також наукових досліджень визначеної проблематики встановити криміналістичні особливості проведення огляду місця події під час розслідування злочинів, передбачених ст. 345 КК України.

Виклад основного матеріалу. Значення результатів ОМП важко переоцінити, адже своєчасне і тактично виражене його проведення дозволить побудувати правильні версії, спрямувати

розкриття злочину потрібним шляхом, вияви ти злочинця і не дати йому вчинити нові протиправні діяння, а також отримати важливі відомості щодо багатьох обставин, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні: часу, місця, способу, мотивів і цілей вчинення злочину, чинників, які сприяють його вчиненню, виду та розміру шкоди тощо [2, с. 119].

Втім, не зважаючи на безумовну значущість означеної слідчої (розшукової) дії, у досліджуваних провадженнях огляд місця вчинення насильницьких злочинів щодо співробітників правоохоронних органів за результатами аналізу проваджень проводиться не завжди. Очевидно, це є серйозним недоліком слідчої практики, який призводить до втрати суттєвої частини доказової інформації, що міститься у матеріальній обстановці кримінального правопорушення.

Вчені також звертають увагу на якість ОМП у провадженнях зазначеної категорії, яка найчастіше є низькою, що своєю чергою призводить до втрати цінної інформації, зниження ефективності огляду місця події, а отже, до складнощів у розкритті та розслідуванні кримінальних проваджень [3, с. 247].

Результати проведеного нами опитування практичних працівників слідчих органів підтвердили значущість проведення ОМП під час розслідування погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу. Так, обов'язковість проведення даної слідчої (розшукової) дії при розслідуванні кримінальних правопорушень даної категорії визнали 63,8 % респондентів, залежність необхідності проведення ОМП від умов конкретного провадження підтвердили 36,2 %, водночас жоден з опитаних не визнав, що дана слідча (розшукова) дія не є необхідною (результативною) під час розслідування досліджуваних діянь [4, с. 158].

Під час проведення ОМП, крім інших, вирішуються такі важливі завдання як з'ясування ознак, що характеризують осіб-учасників вчинення кримінального правопорушення (кількість, вік, фізичні дані, певні звички, навички, психічні відхилення тощо), а також фіксація особливостей потерпілих осіб. Важливо під час проведення огляду встановити обставини, що характеризують об'єктивну сторону злочину: точний час і спосіб учинення, конкретні дії злочинця на місці події, їхні наслідки та зв'язок між ними. Особливістю досліджуваних проваджень є необхідність з'ясування на місці події чи дійсно протиправні дії порушника спрямовувалися саме на представника правоохоронного органу (членів його родини), чи кримінальне правопорушення вчинене за мотивами, не пов'язаними зі здійсненням потерпілим своїх службових обов'язків [5, с. 90].

Типові місця проведення ОМП у досліджуваних провадженнях логічно збігаються з локаціями, де правоохоронці виконують свої службові обов'язки або куди прибувають за викликом: громадські місця (вулиці, площі, парки, вокзали, автошляхи, двори будинків, автостоянки, приміщення торговельних або розважальних закладів, громадський транспорт, заклади громадського харчування тощо); помешкання громадян; приміщення правоохоронних органів або прилеглі до них території.

Важливою умовою ефективності ОМП є належна підготовка слідчого. Обсяг інформації щодо обставин події, спосіб вчинення кримінального правопорушення, знаряддя, сліди та можливі речові докази, якою володіє слідчий до початку огляду значною мірою визначає результативність даної слідчої (розшукової) дії. Тож на підготовчому етапі, до виїзду на місце події, варто отримати максимально повну та точну інформацію про характер події (у тому числі дані про заявника); негайно повідомити про подію прокурора, начальника чи чергового органу поліції; надати необхідні розпорядження щодо організації охорони місця події; отримати дані щодо присутності на місці вчинення протиправних дій осіб, які їх вчиняли, а також потерпілих і очевидців; визначити учасників ОМП (за необхідності, запросити відповідних спеціалістів); підготувати науково-технічні засоби тощо.

Важливим етапом підготовки до проведення ОМП, який без перебільшення може стати вирішальним для його ефективності, є визначення кола учасників слідчої (розшукової) дії.

Думки вчених щодо необхідності участі в ОМП підозрюваного різняться. Уявляється слушною думка І. В. Загороднього, який вважає, що підозрюваного доцільно залучати у двох випадках: якщо він дає показання, в яких посилається на наявність на місці події слідів злочину, знарядь та речових доказів або може пояснити на місці суттєві обставини події злочину; якщо участь у проведенні огляду і демонстрація справжньої слідової картини злочину здатні вплинути на зміну підозрюваним власних неправдивих показань, які він надав раніше [6, с. 143].

В. О. Гусева звертає увагу на особливості участі у проведенні огляду місця вчинення протиправних діянь щодо представників правоохоронних органів потерпілого. Так, вчена стверджує, що така участь є доцільною, оскільки останній володіє достатньою інформацією про подію злочину. Крім того, працівник правоохоронного органу може професійно орієнтуватися

в особливостях, які слід урахувати під час огляду місця події [7, с. 234]. Однак, варто звернути увагу на недопустимість того, щоб потерпілий, наділений відповідними професійними компетенціями, вчиняв самостійні дії, що можуть призвести до зміни матеріальної обстановки на місці події.

Обговорюючи питання учасників ОМП, окрему увагу варто приділити залученню до даної слідчої дії інспектора-криміналіста, від участі якого значною мірою залежить ефективність огляду. На місці події даний учасник може допомогти із забезпеченням технічної фіксації слідчої (розшукової) дії, знайти сліди кримінального правопорушення біологічного походження (кров, волосся тощо) та вилучити їх належним чином і запакувати. Крім цього, інспектор-криміналіст має право проводити вимірювання, фотографування, звуко- чи відеозапис, складати плани і схеми, виготовляти графічні зображення оглянутого місця чи окремих речей, виготовляти відбитки та зліпки, оглядати і вилучати речі та документи, які мають значення для кримінального провадження [8, с. 18].

Необхідно зауважити, що іноді ОМП не повинен обмежуватись участю одного лише інспектора-криміналіста, як часто є на практиці. Крім даної особи, до проведення слідчої (розшукової) дії залучаються й інші спеціалісти, потреба в яких визначається обставинами конкретного провадження.

Так, у випадках, якщо спосіб вчинення погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу пов'язаний зі спричиненням умисного тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого із застосуванням вогнепальної зброї; вибуху, загрози вибуху або виявлення саморобних вибухових пристроїв; дорожньо-транспортної пригоди, під час якої загинуло двоє і більше осіб або госпіталізовано до медичних закладів п'ятеро і більше осіб; пожежі, під час якої загинуло двоє і більше осіб або госпіталізовано до медичних закладів п'ятеро і більше осіб до проведення огляду місця події може також залучатися спеціалізована пересувна лабораторія Експертної служби МВС [9].

Особливої ваги набуває під час ОМП у досліджуваних провадженнях участь понятих. На даній особливості оглядів у подібних провадженнях вчені наголошували неодноразово. Науковці пов'язують необхідність участі понятих з тим, що потерпілий може бути в дружніх стосунках зі співробітниками правоохоронних органів – учасниками слідчо-оперативної групи, а ця обставина може негативно вплинути на значущість і допустимість отриманих у процесі огляду речових доказів [10, с. 231].

У контексті реалізації ефективної підготовки до ОМП у досліджуваних провадженнях варто звернути увагу на думку В. О. Гусєвої про те, що якщо до органу чи підрозділу поліції з рапортом звернувся працівник правоохоронного органу про вчинення стосовно нього кримінальних правопорушень, чи якщо із заявою про вчинення кримінального правопорушення проти авторитету органів державної влади у сфері правоохоронної діяльності звернувся член громадського формування з охорони громадського порядку, то до виїзду на місце події, слідчий повинен опитати його. Водночас, зазначає вчена, між отриманням вихідної інформації про вчинення кримінального правопорушення і початком проведення слідчого огляду має минати мінімальний проміжок часу. Такі оперативні заходи реагування, на думку В. О. Гусєвої, необхідні для максимального збереження інформації, яка має значення для розслідування [7, с. 228].

Варто також наголосити на необхідності невідкладного проведення ОМП у випадках нанесення тілесних ушкоджень потерпілому, адже у разі проведення даної слідчої (розшукової) дії через певний час її ефективність значно знижується.

Після прибуття на місце проведення огляду організаційні заходи виявляються у негайному виведенні з зони місця події всіх сторонніх осіб, наданні медичної допомоги потерпілим, залученні до огляду понятих, спеціалістів, оперативних працівників та роз'ясненні їм їхніх прав і обов'язків [11, с. 37].

У теорії криміналістики тактика ОМП безпосередньо на місці події охоплює загальну (статичну) та детальну (динамічну) стадії. Перша із вищезазначених стадій починається із загального огляду та вивчення обстановки місця події, встановлення його меж, визначення відправної точки та послідовності проведення огляду, а також засобів, які будуть застосовані. Шляхом фотографування, відеозйомки і складання плану ОМП необхідно здійснити фіксацію розташування об'єктів до моменту початку слідчої (розшукової) дії. Під час проведення загального огляду місця вчинення погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу, слідчому необхідно звернути особливу увагу на виявлення та фіксацію: розташування місця події, вказавши повну адресу, ділянку вулиці (місцевості); якщо злочин вчинено за межами міста, необхідно зробити

прив'язку до нерухомих орієнтирів; всіх виявлених слідів та предметів, що мають значення для встановлення обставин події; обставин, що сприяють розслідуванню злочину «гарячим слідом» [4, с. 118].

Межі ОМП під час розслідування погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу визначаються способом вчинення даного злочину та конкретною слідчою ситуацією. Так, у разі відсутності правопорушника безпосередньо на місці вчинення протиправних дій, межі огляду необхідно розширювати для пошуку будь-яких його слідів на прилеглих територіях. Розширення меж огляду місця події необхідне також у випадку, коли спосіб учинення досліджуваного злочину охоплює підготовчу стадію та/або стадію приховування слідів, коли зловмисник завчасно планував злочинне діяння. Мета огляду у таких випадках – виявлення викинутих або загублених зловмисником речей, слідів транспортного засобу тощо. Варто також оглянути місця можливого спостереження за потерпілим.

Детальний огляд потребує від слідчого уважного дослідження всіх предметів та слідів, що можуть мати значення для кримінального провадження, ретельного опису їх у протоколі слідчої (розшукової) дії [12, с. 356]. Ігнорування слідів, виявлених на місці події, або їх поверхнева фіксація, призводить до висунення хибних версій щодо способу вчинення кримінального правопорушення та учасників події.

Перелік та особливості огляду об'єктів на місці вчинення погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу залежать від способу та обстановки вчинення даного кримінального правопорушення. Так, якщо мали місце активний фізичний опір і боротьба, на місці події можуть залишатися окремі речі, частини одягу потерпілого або злочинця, сліди пальців рук, сліди біологічного походження (кров, слина, волосся тощо). Злочин, що вчиняється в приміщенні, залишає сліди у вигляді псування меблів, бою посуду, розливу рідких речовин та ін. У таких випадках також необхідно здійснювати ретельний огляд одягу потерпілого, на якому можуть бути виявлені, крім слідів біологічного походження, розриви, подряпини, потертості, опалення ворсу та інші сліди, залишені знаряддям злочину [5, с. 96].

Якщо знаряддям учинення посягання на правоохоронця виступає вогнепальна зброя, на місці події, крім самої зброї, необхідно відшукати гільзи та кулі (інші частини патрона), важливо також виявити основні і додаткові сліди пострілу. За необхідності пошук може здійснюватись за допомогою металощукача та/або із застосуванням службово-розшукового собаки. У випадку виявлення на місці події самого знаряддя злочину (вогнепальної зброї), кулі і гільз необхідно вирішити питання про направлення даних об'єктів до експертних установ для проведення відповідних досліджень. Варто також звернути увагу на необхідність залучення у такому випадку до огляду відповідного спеціаліста.

Огляду на місці події також можуть підлягати предмети, спеціально не пристосовані для нанесення тілесних ушкоджень, а випадково знайдені або підібрані зловмисником вже під час активного протистояння з правоохоронцем – інструменти (молотки, сокири, лопати та ін.), шматки арматури, палки, каміння, ножиці, столові і канцелярські ножі тощо. За наявності, вони також повинні бути ретельно оглянуті з метою виявлення та фіксації слідів на них.

Приклад. ОСОБА_4 04 квітня 2024 р. близько 21 год. 30 хв., перебуваючи у житловому будинку за місцем свого проживання, достовірно знаючи та чітко усвідомлюючи, що опитування проводять працівники правоохоронного органу, використовуючи ненормативну лексику, взяла в руки сокиру, що є предметом, яким можна завдати тілесні ушкодження різного ступеня тяжкості, та наблизилася до старшого слідчого СВ ВП №1 (м. Ланівці) Кременецького РВП ГУНП в Тернопільській області капітана поліції ОСОБА_5, чим здійснила погрозу насильством працівнику правоохоронного органу, у зв'язку з виконанням ним службових обов'язків [13].

Подія погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу часто може бути зафіксована на камери відеоспостереження, що розміщуються у громадських місцях або на боді-камери поліцейських. Крім того, з тих самих причин, нерідко на місці події слідчому доводиться здійснювати огляд мобільних телефонів, планшетів та інших електронних носіїв криміналістично значущої інформації. Проводити попередній огляд даних приладів варто із залученням спеціалістів, вони ж залучаються до складання протоколу такого огляду. В протоколі необхідно зафіксувати модель, реквізити, технічні параметри відеокамери, наявність відеосюжетів та факт опечатування відеокамери [14, с. 91].

Внаслідок застосування фізичного впливу на тілі учасників події злочину можуть залишатися сліди у вигляді різного ступеню тілесних ушкоджень, кількість і локалізація яких має важливе значення для встановлення факту наявності у підозрюваного умислу на вчинення тих

чи інших протиправних дій щодо працівника правоохоронного органу та інших важливих для слідства даних. Для виявлення на тілі підозрюваного, свідка чи потерпілого слідів кримінального правопорушення, особливих прикмет, стану сп'яніння або інших якостей та ознак, що мають значення для слідства, у разі, якщо для цього не потрібно проводити судово-медичну експертизу, здійснюється огляд тіла людини (освідування), яке виділяється в самостійну слідчу (розшукову) дію завдяки специфіці об'єкта, що підлягає обстеженню [15, с. 122].

Аналіз практики проведення ОМП під час розслідування погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу дозволив констатувати, що помилки, яких припускаються слідчі під час проведення даної слідчої (розшукової) дії є досить типовими і пов'язані здебільшого зі зволіканням при прийнятті рішення про проведення огляду; присутністю на місці події сторонніх осіб; заниженням цінності виявлених на місці події слідів кримінального правопорушення, або навпаки – наданням надмірного значення окремим об'єктам; порушенням послідовності дій, необхідних для ефективного проведення огляду, чи взагалі відмова від проведення необхідних заходів; неправильним встановлення меж ОМП; незалученням до ОМП відповідних спеціалістів тощо.

Втім особливою вадою під час проведення ОМП у досліджуваних провадженнях є допущення до проведення даної слідчої (розшукової) дії потерпілого правоохоронця в якості особи, яка здійснює певні процесуальні дії (фіксує та вилучає сліди кримінального правопорушення, здійснює опитування свідків тощо). Такі ганебні ситуації можуть бути через брак часу у слідчого, або ж у зв'язку з тим, що слідчі не бажають йти на конфронтацію зі своїми колегами, підтримують та допомагають один одному. Очевидно, що дані факти є неприпустимими і призводять до визнання зібраних у такий спосіб доказів неналежними.

Висновки. ОМП у провадженнях про погрозу або насильство щодо працівника правоохоронного органу є важливим джерелом первинного блоку інформаційних ресурсів, що визначають подальший перебіг всього розслідування. Межі огляду прямо залежать від способу вчинення погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу та конкретної слідчої ситуації: їх розширення зумовлюється необхідністю пошуку підозрюваного (ознак підготовки чи приховання слідів злочину) у разі його відсутності на місці події. У випадку, якщо заявником про вчинення погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу є сам потерпілий, на підготовчій стадії ОМП варто провести його попереднє опитування перед виїздом на місце події. Під час проведення ОМП за участі потерпілого неприпустимими є його самостійні непроцесуальні дії з метою пошуку та вилучення слідів кримінального правопорушення. Виняткове значення для визнання результатів проведення ОМП допустимими доказами під час судового розгляду проваджень про погрозу або насильство щодо працівника правоохоронного органу має участь у даній слідчій (розшуковій) дії понятих, оскільки учасники слідчо-оперативної групи можуть мати зв'язки (професійні або товариські) з потерпілим.

Список використаних джерел

1. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування. Статистика. *Офіс Генерального прокурора України*. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya>
2. Слободянюк Б. К. Розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна : дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. Ірпінь, 2016. 238 с.
3. Гусева В. О. Теоретичні основи методики розслідування злочинів проти авторитету органів державної влади у сфері правоохоронної діяльності: дис. ... док-ра юрид. наук: 12.00.09. Харків, 2021. 538 с.
4. Кобець С. В. Розслідування погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу : дис. ... д-ра філософ.: 081 «Право». Київ, 2024. 267 с.
5. Кваліфікація та розслідування погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу : практ. посіб. / А. А. Вознюк, В. П. Беленок, М. А. Грига, О. Ю. Дрозд та ін. Київ : Норма права, 2024. 138 с.
6. Загородній І. В. Розслідування злочинів, пов'язаних з нанесенням тілесних ушкоджень : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Одеса, 2018. 144 с.
7. Гусева В. О. Методика розслідування злочинів проти авторитету органів державної влади у сфері правоохоронної діяльності : монографія. Харків: ТОВ «У справі», 2020. 452 с.
8. Фурман Я. В., Приходько Ю. П., Нечеснюк М. В., Харечко Н. В. Дії учасників слідчо-оперативної групи на місці події, пов'язаному з вибухом : методичні рекомендації. Київ, 2018. 45 с.

9. Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події : наказ МВС України від 3 лист. 2015 р. № 1339. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15>.

10. Гусева В. О. Тактичні й організаційні особливості проведення огляду місця події під час розслідування посягань на життя працівника правоохоронного органу. *Национальный юридический журнал: теория и практика (National law journal: theory and practice)*. 2018. № 3-1(31). С. 111–114.

11. Розслідування погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу [Текст] : метод. рек. / [Вознюк А.А., Кобець С.В., Грига М.А., Дрозд О.Ю., Пархоменко Ю.О.]. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2023. 65 с.

12. Криміналістика: підручник /В.В. Пяковський, Ю.М. Чорноус, А.В. Іщенко, О.О. Алексєєв та ін. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 544 с.

13. Вирок Лановецького районного суду Тернопільської області від 25 червня 2024 р. у справі № 602/493/24. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/119976212>

14. Корж В. П. Огляд місця події: процесуальні особливості, криміналістичні рекомендації :[наук.-практ. посібн. для слідчих, прокурорів, поліцейських патрульної та кримінальної поліції]. Харків: 2018. 264 с.

15. Грига М. А. Освідчення у кримінальному провадженні: основні проблеми та шляхи їх розв'язання. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 3. С. 221–226. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.03.40>

УДК 343.98

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2024.3.41>

ОЛІЙНИК С.В.

РОЗСЛІДУВАННЯ ПРИЙНЯТТЯ ПРОПОЗИЦІЇ, ОБІЦЯНКИ АБО ОДЕРЖАННЯ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ: ТИПОВІ СЛІДЧІ СИТУАЦІЇ ТА ВЕРСІЇ ПОЧАТКОВОГО ЕТАПУ

INVESTIGATION OF THE ACCEPTANCE OF AN OFFER, PROMISE OR OBTAINING AN IRREGULAR BENEFIT BY AN OFFICIAL PERSON: TYPICAL SITUATION INVESTIGATIONS AND INITIAL STAGE

Актуальність статті полягає в тому, що у розслідуванні прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою вирішальну роль відіграє його початковий етап. Це пов'язано зі специфікою розгляданого злочину, яка полягає в тому, що процес збирання доказів ускладнений внаслідок значного відсотку латентності як злочину в цілому, так і його окремих елементів. Службова особа всяляко намагається приховати власну причетність до корупційних діянь, а тому отримати докази того, що саме конкретна службова особа прийняла пропозицію, обіцянку або одержала неправомірну вигоду, складно. Визначено, що після одержання інформації про подію злочину слідчий висуває версії, перевірка яких починається із вивчення документів, зміст яких вказує на дії, за виконання яких була одержана неправомірна вигода. Таке вивчення документів має відбуватися без розголошення, таємно від суб'єктів корупційних діянь, наприклад з певного приводу: проведення бухгалтерської перевірки, ревізії, банківської перевірки рахунків тощо. З особливою увагою слід здійснювати вилучення таких документів,

© ОЛІЙНИК С.В. – кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник (Науково-дослідний інститут публічного права) <https://orcid.org/0009-0001-0466-0853>